

Logaldalli namma/ logaldalliid namaid: Marikaisa Laiti

Institušuvdna: Sámi allaskuvla

E-mail: marikaisa@samas.no

Sámi mánáidgárddit, mánáidgárddejoavkkut ja giellabeasit -mii leat ja mo manná

Čoahkkáigeassu/ abstrákta:

Sámi mánáidgárddit, sámi mánáidgárddejoavkkut-/ossodagat ja giellabeasit Suomas, Ruotas ja Norggas leat dalá áiggi mearkkašahhti rollas sámi mánáid bajásšaddamis ja giella oahpamis go leat mánáid dábalas vásáhusbirrasat. Sámi mánáidgárddeásahusas lea ulbmilin fuolahit mánáid kultuvrralaš gullevašvuodas, sámi identitehta ja resilienssa nannemis ja sihkkarastit sámi kultuvrraid ja giellaid sirdima ođđa sohkabuolvvaide. Dattege lea unnán diehtu sámi mánáidgárddiid, sin doaimmaid, diliid, doaibmanvugiid ja -birrasiid birra. Sámi mánáidgárddiid earenomášvuolta lea dárbu loktet ja čalmmustahttit sihke pedagogalaš ja politihkalaš sivaide geažil. Váilu maidai dutkama mas leat mielde mánáidgárddit buot riikkain (Suopma, Ruota ja Norga). Lean galledan buot sámi mánáidgárddeovttadagain dain riikkain gidđa 2026-čakča 2026 áigodagas. Galledemiid ulbmil lei oahpásmuvvet sámi mánáidgárddiide, čájehit beroštumi sin diliide ja áššiide ja bovdet sin searvat dutkamii.

Dan ovdanbuktimis muitalan bohtosiid ja vásáhusaid galledemiid oktavuodas dahkkon álgosagastallamiid vuodul, dasto sárggun oppalaš gova mii leat sámi mánáidgárddit dalá áiggis: mo sis manná ja mii leat sidjiide áigeguovdilis áššit ja sáгат, ollugo sis leat mánát ja bargit, makkár doaibmanvuogit geavahit ja makkár birrasiin doaibmat. Galledeami leat vuosttaš oassi dutkanprošeavttas mas čiekŋudit dasa mo sirdit ja heivehit árbevirolaš dieđuid ja máhtuid dalá mánáidgárddeásahussii ja sin árgabeaivválaš pedagogihkkii. Ovdanbuktimis guorahalan maidai eamiálbmotmetodologijai gullevaš ehtalaš jearaldaga mo bargat/dutkat intiimma ja sensiitiiva birrasis, nugo lea sámi mánáidgárdi ja mo ethics of careing - prinsihppa sáhtta lea das ávkin.